

## Samenvatting

Dit onderzoek gaat over gecombineerd sporengebruik voor het oplossen van *high volume crime* (zoals woninginbraak en autokraak). De aanleiding is het voornemen van de regering om een ‘landelijke sporendatabank’ te ontwikkelen. In zo’n systeem ‘worden verschillende sporen zoals vingerafdrukken, werktuigsporen, kogels-, hulzen-, schoen- en digitale sporen op gestandaardiseerde wijze opgeslagen en met elkaar vergeleken, zodat veel meer delicten met elkaar in verband gebracht kunnen worden en worden opgehelderd’ aldus de politieministers. Zo willen zij hogere oplossingspercentages realiseren. Het principe van een landelijke sporendatabank (LSDB) is dat onopgeloste delicten worden samengevoegd (geclusterd) volgens het onderstaande principe:

1. een reeks delicten waarbij hetzelfde spoor A wordt aangetroffen, vormt een cluster;
2. bij één delict wordt van de vermoedelijke dader behalve spoor A ook spoor B aangetroffen;
3. aan het cluster worden de zaken waarbij spoor B is aangetroffen toegevoegd, enzovoort.

Op zo’n manier kan de politie patronen in criminaliteit en in criminele samenwerking ontdekken, hetgeen kan helpen bij het opsporen van een verdachte bij onopgeloste delicten. Ook kan de politie op zo’n manier komen tot clusters van delicten waarvoor, wanneer voor een van die delicten een verdachte is aangehouden, die verdachte moet worden verhoord (werkvoorbereiding ten behoeve van *case enrichment*).

De onderzoeksvraag was wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van het een ‘landelijke sporendatabank’. We onderzochten de opsporingspraktijk rond DNA, vingerafdrukken, modus operandi, werktuigsporen, wapensporen (hulsbodems) en elektronische gezichtsherkenning.

De naam ‘landelijke sporendatabank’ is misleidend. De essentie is niet dat ‘alle sporen’ in een databank worden ondergebracht. Het gaat om een instrument voor analyse over bepaalde sporeninformatie, om zo te komen tot clustering van zaken. Zo’n analyse is op zichzelf een relatief eenvoudige opgave (namelijk: het geautomatiseerd bijeenzoeken van vergelijkbare sporen die zijn veiliggesteld bij verschillende onopgeloste delicten). De moeilijkheid zit aan de ene kant in de selectie van informatie (input). Het gaat om het bepalen welke informatie bruikbaar is, dus van voldoende kwaliteit voor betrouwbare analyses. Aan de andere kant zit de moeilijkheid in de interpretatie van de uitkomsten, dus in de het beoordelen van de clusters, het voorkomen van tunnelvisie en het bepalen van prioriteiten in de opsporing.

Het lijkt goed om de ontwikkeling van een sporenanalysesysteem voort te zetten en te leren wat de mogelijkheden zijn van deze strategie. We kwamen tot een aantal principes waarmee dan rekening moet worden gehouden.

1. De politie moet inzetten op analyse aan de hand van meerdere spoorsoorten. De sterke en zwakke punten van spoorsoorten vullen elkaar dan aan. Zo voorkomt de politie dat ze te afhankelijk wordt van een bepaald spoor en een bepaalde technologie, en dat ze te kwetsbaar wordt voor criminele tegenstrategieën.
2. Geautomatiseerde sporenvergelijking werkt bij sporen die goed zijn te vertalen in een unieke cijfermatige code (zoals DNA- en vingersporen). Soms kan om die reden worden gewerkt met een minder gedetailleerde vorm van een spoor, bijvoorbeeld met het soort werktuig dat is gebruikt (schroevendraaier – bijvoorbeeld code 123) in plaats van het werktuigspoor zelf (de gevonden afdruk van de schroevendraaier – niet door een getallenreeks te representeren).
3. Een analysesysteem vergt een stelsel voor kwaliteitsbewaking. De politie levert sporeninformatie aan. Daaraan dienen hoge eisen te worden gesteld. Ook dient jaarlijks een extern kwaliteitsonderzoek plaats te vinden, gericht op de kwaliteit van de opgeslagen informatie en op het functioneren van de organisatie rondom het analyse-instrument.
4. Werken met sporen is werken met onzekerheden en waarschijnlijkheden. Werken met computers kan de schijn van zekerheid wekken en daarmee de kans op tunnelvisie vergroten. Het is zaak dat het systeem helpt om steeds stil te staan bij de betrekkelijkheid en zelfs feilbaarheid van de sporeninformatie. Het systeem moet bijvoorbeeld ook helpen bij het formuleren van alternatieve hypothesen omtrent de toedracht van een misdrijf.
5. Een landelijk analysesysteem betekent dat verschillende korpsen kunnen gaan werken aan dezelfde onopgeloste zaken. Daarom moet voorzien worden in een goede coördinatie.
6. Een landelijke analysesysteem moet de politie ook helpen in het reduceren van werk. De politie moet derhalve kennis (laten) ontwikkelen over wat voor soort sporenpatroon verwijst naar wat voor soort criminaliteit / criminelen – zodat prioriteiten kunnen worden gesteld. Dat vergt nieuw forensisch-criminologisch onderzoek.
7. De verwachtingen moet niet te hoog zijn gespannen. Het verleden leert dat nieuwe technologieën tegenvallen omdat de politie er op voorhand te veel van verwacht. Deze nieuwe techniek dient niet bij voorbaat te worden uitgeroepen tot een doorbraak in de opsporing. Dat het daar uiteindelijk wel om gaat, kan altijd nog blijken.